BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 1 augustus 1990

betreffende een procedure houdende toepassing van artikel 83 van het Euratom-Verdrag (XVII-001-ANF Lingen)

(Slechts de tekst in de Duitse taal is authentiek)

(90/413/Euratom)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, inzonderheid op artikel 83,

Na de onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH te Lingen (Bondsrepubliek Duitsland) de mogelijkheid te hebben geboden om haar standpunt met betrekking tot de door de Commissie aangevoerde klachten mede te delen,

Overwegende hetgeen volgt :

I. DE FEITEN

De onderhavige beschikking betreft de uitvoer zonder voorafgaande kennisgeving van kerntechnisch materiaal vanuit de Bondsrepubliek Duitsland naar de Verenigde Staten door de onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH in de loop van de maand mei 1990.

De onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH, hierna „ANF Lingen" genoemd, exploiteert een produktiebedrijf dat geregeld kerntechnisch materiaal ontvangt van de onderneming Advanced Nuclear Fuels te Richland (Verenigde Staten), hierna „ANF Richland" genoemd.

Uit de brieven van 18 mei, 26 juni en 3 juli 1990 en de hoorzitting die op 13 juli 1990 ten kantore van de Commissie te Brussel heeft plaatsgevonden, kan de volgende toedracht worden gereconstrueerd :

— Op 8 mei 1990 werd een laadbord met twee containers die elk twee koffers bevatten, van de opslagzone naar de materiaalinvoersluis van de fabriek vervoerd om er een koffer met tot 3,30 % verrijkte uraniumtabletten uit te halen.

  Daarna werd het laadbord met de twee containers per vergissing in de open lucht in de nabijheid van de opslagzone voor lege containers neergezet en daar vergeten. De twee containers van dit laadbord bevatten dus nog slechts drie koffers : één met 49,84 kg tot 2,70 % verrijkt uraniumoxyde (UO_2) en twee andere met respectievelijk 49,86 kg en 47,29 kg tot 3,95 % verrijkt uranium.

— Op 11 mei 1990, 's ochtends, tijdens de voorbereiding van een zending van 72 lege containers met als bestemming ANF Richland, werd het laadbord in kwestie door een andere werknemer bij vergissing geladen op een vrachtwagen van een onderneming die normale goederen transporteert.

  De hiermee belaste werknemer stelde vast dat de containers op het voornoemde laadbord voorzien waren van het door de nationale wetgeving voorgeschreven etiket dat de aanwezigheid van radioactief materiaal aangeeft. In de veronderstelling dat deze containers, gezien hun aanwezigheid in deze zone, leeg en voor verzending bestemd waren, verwijderde hij dit etiket en verving het door etiketten die aangaven dat de containers leeg waren. Diezelfde dag om 19.00 uur werd de vrachtwagen op de luchthaven van Luxemburg-Findel gelost en werd de lading klaargemaakt voor het luchttransport.

— Op 12 mei 1990 werden de containers per vrachtvliegtuig naar Seattle (Verenigde Staten) getransporteerd, waar zij om 21.10 uur plaatselijke tijd zijn aangekomen.

— Op 14 mei 1990 werden de containers over de weg naar ANF Richland vervoerd, waar zij op 15 mei 1990 zijn aangekomen.

  ANF Lingen werd diezelfde dag gewaarschuwd door ANF Richland, die bij een dosimetrische routinecontrole de aanwezigheid van kernmateriaal in de twee leeg gewaande containers had geconstateerd. Bij het onmiddellijk uitgevoerde onderzoek van de zegels bleek dat men uit de drie koffers in kwestie onmogelijk materiaal heeft kunnen wegnemen.

— Op 16 mei 1990 bracht ANF Lingen het Directoraat Veiligheidscontrole van de Commissie op de hoogte van de feiten.

— Op 17 mei 1990 stelde ANF Lingen ook het Voorzieningsagentschap van Euratom in kennis van het gebeurde.

II. JURIDISCHE BEOORDELING

A. Het recht

Op grond van de door haar uitgeoefende werkzaamheden is ANF Lingen een onderneming in de zin van artikel 196, onder b), van het Euratom-Verdrag. Zij is derhalve onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk VII van de tweede titel van het Verdrag, alsmede aan Verordening (Euratom) nr. 3227/76 van de Commissie van 19 oktober 1976 houdende toepassing van de bepalingen inzake de veiligheidscontrole van Euratom (1), zoals gewijzigd bij Verordening (Euratom) nr. 220/90 (2), en van de beschikking van de Commissie van 5 juni 1985 tot vaststelling van de voor deze onderneming geldende bijzondere controlebepalingen.

(1) PB nr. L 363 van 31. 12. 1976, blz. 1.
(2) PB nr. L 22 van 27. 1. 1990, blz. 56.

Volgens artikel 77 van het Verdrag moet de Commissie zich ervan vergewissen of op het grondgebied van de Lid-Staten :

a) de ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen niet voor andere doeleinden worden aangewend dan waarvoor de gebruikers verklaard hebben hen te bestemmen,

b) de bepalingen met betrekking tot de voorziening en elke bijzondere verbintenis betreffende controle, die de Gemeenschap heeft aangegaan in een akkoord met een derde Staat of een internationale organisatie, worden nageleefd.

Voorts verlangt de Commissie naar luid van artikel 79 van het Verdrag het bijhouden en overleggen van werkstaten, om de rekening en verantwoording der gebruikte of geproduceerde ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen mogelijk te maken. Hetzelfde geldt voor de vervoerde grondstoffen en bijzondere splijtstoffen.

Volgens artikel 10 van Verordening (Euratom) nr. 3227/76 dient de onderneming boekhoudkundige overzichten bij te houden die voor elk materiaalbalansgebied onder meer alle inventariswijzigingen aangeven ten einde op elk moment de formele inventaris te kunnen bepalen.

Voor elke inventariswijziging vermelden de boekhoudkundige overzichten, voor elke partij kerntechnisch materiaal, de identificatie van de materialen, de partijgegevens en de basisgegevens. Zij vermelden de hoeveelheden uranium, thorium en plutonium afzonderlijk voor elke partij kerntechnisch materiaal. Bovendien worden voor elke inventariswijziging de datum van de wijziging aangeven en, in voorkomend geval, het materiaalbalansgebied van verzending en het materiaalbalansgebied van bestemming of de geadresseerde.

Naar luid van artikel 11 dienen uit de werkstaten voor elk materiaalbalansgebied onder meer de exploitatiegegevens te blijken die worden gebruikt om de wijzigingen van de hoeveelheden en van de samenstelling van de kerntechnische materialen vast te stellen.

Ten slotte wordt in artikel 24 omtrent de uitvoer bepaald dat

a) personen en ondernemingen de Commissie vooraf op de hoogte dienen te stellen van elke uitvoer van splijtgrondstoffen of speciale splijtstoffen. Deze kennisgevingen vooraf zijn echter slechts vereist :

   i) indien de verzending meer dan één kilogram effectief vertegenwoordigt (1) ;

   ii) indien de bijzondere controlebepalingen dit voorschrijven, ingeval het installaties betreft die gewoonlijk aanzienlijke hoeveelheden materiaal naar eenzelfde Staat verzenden, zelfs indien geen enkele verzending meer dan één kilogram effectief vertegenwoordigt ;

b) de kennsigevingen plaats dienen te vinden na afsluiting van het contract betreffende de overbrenging en in ieder geval op een dusdanig tijdstip dat zij acht werkdagen voordat het materiaal wordt gereedgemaakt voor verzending in het bezit zijn van de Commissie ;

c) deze kennisgeving geschiedt aan de hand van het formulier in bijlage V bij genoemde verordening.

Ten aanzien van de omstandigheden waaronder een kennisgeving vooraf bij invoer en uitvoer vereist is, wordt in de bij de beschikking van 5 juni 1985 vastgestelde bijzondere controlebepalingen voor ANF Lingen bepaald dat kennisgevingen vooraf eveneens vereist zijn bij uitvoer die minder dan één kilogram effectief vertegenwoordigt.

Hierbij komt nog dat overeenkomstig artikel 32 van Verordening (Euratom) nr. 3227/76 personen of ondernemingen die op het grondgebied van de Lid-Staten splijtgrondstoffen of speciale splijtstoffen vervoeren of deze materialen tijdelijk in hun bezit hebben ten behoeve van een transport, deze slechts tegen afgifte van een naar behoren ondertekend en gedateerd ontvangstbewijs in ontvangst mogen nemen of afleveren, zulks ten einde gekruiste controles mogelijk te maken. Op dit ontvangstbewijs komen de namen voor van degene die het materiaal afstaat en degene die het ontvangt, de vervoerde hoeveelheden, de aard, de vorm en de samenstelling van het materiaal.

B. Geconstateerde inbreuken

Na een onderzoek van de door ANF Lingen toegegeven feiten is vastgesteld dat de niet gedeclareerde uitvoer van kerntechnisch materiaal naar de Verenigde Staten een inbreuk vormt op :

1. de bepalingen betreffende de registratie van inventariswijzigingen, als bedoeld in artikel 10, onder a), van Verordening (Euratom) nr. 3227/76 ;

2. de bepalingen betreffende het opstellen van werkstaten, als bedoeld in artikel 11, onder a), van voornoemde verordening en, met name :

   — enerzijds, van de gegevens betreffende de wijzigingen van de hoeveelheden en,

   — anderzijds, van de gegevens betreffende de wijzigingen van de samenstelling van het kerntechnisch materiaal ;

3. de verplichting tot voorafgaande kennisgeving van uitvoer, als bedoeld in artikel 24 van voornoemde verordening en in code 1.3.2 van de bijzondere controlebepalingen.

Inbreuk op de bepalingen van artikel 32 van voornoemde verordening : Aangezien de vervoerder door ANF Lingen niet in kennis is gesteld van de hoeveelheden, de aard, de vorm en de samenstelling van het kerntechnisch materiaal, was hij niet in staat het desbetreffende ontvangstbewijs dat voor de controles noodzakelijk is, af te geven.

C. Sanctie

Naar luid van artikel 83, lid 1, van het Verdrag kunnen tegen personen of ondernemingen die inbreuk maken op de verplichtingen welke hun worden opgelegd, door de Commissie sancties worden uitgesproken.

(1) Zie artikel 36, onder o), van Verordening (Euratom) nr. 3227/76.

Deze sancties zijn, naar hun gewicht gerangschikt, de volgende :

a) de waarschuwing,

b) het intrekken van bijzondere voordelen, zoals financiële bijstand of technische hulp,

c) het stellen van de onderneming, voor een tijdsduur van ten hoogste vier maanden, onder het beheer van een persoon of groep van personen, daartoe aangewezen in onderlinge overeenstemming tussen de Commissie en de Staat waaronder de onderneming ressorteert,

d) het geheel of gedeeltelijk intrekken van de grondstoffen of van bijzondere splijtstoffen.

Aangezien de toepassing van dit artikel in belangrijke mate afhangt van de ernst van de inbreuk, dient in de eerste plaats de aard van de geconstateerde nalatigheden te worden vastgesteld, en dit zowel uit objectief als uit subjectief oogpunt.

Objectief vormen de overtreden bepalingen essentiële verplichtingen van de communautaire wetgeving op het gebied van veiligheidscontrole en is het naleven ervan een eerste vereiste voor de verwezenlijking van de in artikel 77 van het Verdrag uiteengezette doelstelling.

De geconstateerde feiten hebben het de Commissie trouwens onmogelijk gemaakt de taak uit te voeren die haar in artikel 2, onder e), van het Verdrag is opgedragen, namelijk „door passende controle te waarborgen dat de kernmaterialen niet voor andere doeleinden worden aangewend dan waarvoor zij zijn bestemd".

Te dezen zij erop gewezen dat de Commissie een groot belang hecht aan de controle op de uitvoer van kerntechnisch materiaal.

De overtreding is des te ernstiger daar het om belangrijke gewichtshoeveelheden reeds verrijkt uranium gaat, dat gemakkelijk verder kan worden verrijkt tot gehalten met strategische waarde.

Uit subjectief oogpunt kan evenwel worden geconstateerd dat de inbreuk niet opzettelijk is gebeurd en derhalve niet met een verduistering kan worden gelijkgesteld. Dit blijkt trouwens uit het feit dat het rapport over de jaarlijkse volledige controle van de voorraad van het voorhanden zijnde kerntechnisch materiaal slechts heeft doen blijken van een zeer klein verschil tussen de materiële en de boekhoudkundige voorraad. Dit verschil beloopt ongeveer 0,1 % van de totale voorraad of 0,023 % van de som van de voorraad en de wijzigingen die tussen 4 augustus 1989 en 4 juli 1990 zijn opgetreden.

Toch betreft het een ernstige inbreuk, die het gevolg is van een reeks nalatigheden zowel bij het organiseren als bij het uitvoeren van de werkzaamheden en die met name uit een gebrek aan extra controlemaatregelen voortvloeien.

Rekening houdend met de aard van de gemaakte fouten is de Commissie van mening dat alles in het werk moet worden gesteld om te vermijden dat dergelijke feiten zich in de toekomst herhalen, te meer omdat ANF Lingen dikwijls containers uitvoert en ook voornemens is dit te blijven doen.

Ten einde te vermijden dat dit soort fouten, waarvan de oorzaak met name moet worden gezocht in het routinematige karakter van bovengenoemde verrichtingen, zich opnieuw voordoet, wil de Commissie zich ervan verzekeren dat duidelijke maatregelen worden getroffen om zowel de werkvoorschriften als de tenuitvoerlegging ervan aan te passen.

Om dat te bereiken en rekening houdend met de ernst van de fouten, is de Commissie van oordeel dat de in artikel 83, lid 1, onder c), van het Verdrag genoemde sanctie de enige passende sanctie is.

Alleen de onderbeheerstelling van de onderneming verschaft de zekerheid dat deze al haar verplichtingen op het gebied van de veiligheidscontrole zal nakomen, nu de ernst van de schendingen van dien aard is dat met de onder a) van genoemd artikel bedoelde waarschuwing niet kan worden volstaan.

Hoewel ANF Lingen de bevoegde diensten van het Directoraat Veiligheidscontrole heeft laten weten dat zij nieuwe interne beheers- en hanteringsvoorschriften wil gaan toepassen, en zij heeft toegezegd deze schriftelijk mede te delen, is de Commissie van mening dat de duur van de onderbeheerstelling dient te worden bepaald op vier maanden, te rekenen vanaf de datum van kennisgeving van de naam van de persoon of de namen van de personen die voor deze taak is respectievelijk zijn aangewezen. Aan het einde van deze periode zal een beoordelingsrapport worden opgesteld.

Gedurende deze periode zal de taak die de daartoe in overleg tussen de Commissie en de Bondsrepubliek Duitsland aangewezen persoon of groep van personen is opgedragen, uitdrukkelijk worden beperkt tot opgaven die rechtstreeks tot het ressort van de veiligheidscontrole behoren.

Deze taak zal bestaan in :

— het verifiëren en, zo nodig, wijzigen van de interne voorschriften ter zake en

— het controleren van de tenuitvoerlegging van deze voorschriften en het toezien op de toepassing van deze voorschriften,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH heeft inbreuk gemaakt op artikel 79 van het Euratom-Verdrag, als nader omschreven in de artikelen 10, 11 en 24 van Verordening (Euratom) nr. 3227/76 en in code 3.1.2 van de beschikking van de Commissie van 5 juni 1985 inzake de bijzondere controlebepalingen, door

— na te laten van de uitvoer voorafgaand kennis te geven ;

— de voorschriften inzake het registreren van de inventariswijzigingen niet na te leven ;

— de voorschriften niet na te leven inzake de opstelling van werkstaten met betrekking tot :

  — veranderingen in de hoeveelheden en

  — veranderingen in de samenstelling van het kerntechnisch materiaal.

Artikel 2

1. De onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH wordt, voor een tijdsduur van vier maanden en uitsluitend wat de onder de tweede titel, hoofdstuk VII, van het Verdrag vallende aspecten van de veiligheidscontrole betreft, onder beheer gesteld.

2. De onderbeheerstelling laat de uit het nationale of internationale recht voortvloeiende verantwoordelijkheden van de onderneming onverlet.

Artikel 3

1. De in artikel 2 bedoelde beheerstaak bestaat in :

— het verifiëren en, zo nodig, wijzigen van de interne voorschriften inzake de veiligheidscontrole ;

— het controleren van de tenuitvoerlegging van deze voorschriften en het toezien op de toepassing van deze voorschriften.

2. Voor de vervulling van deze taak heeft respectievelijk hebben de met het beheer belaste persoon respectievelijk personen :

— toegang tot alle documenten en ruimten ;

— het recht de organen en het personeel van de onderneming alle noodzakelijke instructies te geven ;

— het recht alle hulp van buiten te verlangen die nodig zou kunnen blijken voor de goede uitvoering van genoemde taak.

3. Uiterlijk acht dagen na beëindiging van de taak moet aan de Commissie een beoordelingsrapport worden voorgelegd.

Artikel 4

De persoon of eventueel de groep van personen die wordt belast met de in artikel 3 genoemde opgaven wordt uiterlijk op 15 augustus 1990 in overleg tussen de Commissie en de Bondsrepubliek Duitsland aangewezen.

De Commissie deelt de onderneming de naam respectievelijk de namen van de aldus aangewezen persoon respectievelijk personen mee op de dag na zijn respectievelijk hun benoeming.

Artikel 5

1. Deze beschikking is gericht tot de onderneming Advanced Nuclear Fuels GmbH, Industriepark Süd, Postfach 1465, D-4450 Lingen (Ems).

2. Deze beschikking wordt ter kennis gebracht van de Bondsrepubliek Duitsland.

Gedaan te Brussel, 1 augustus 1990.

Voor de Commissie

António CARDOSO E CUNHA

Lid van de Commissie